Nummer < *automatisch* >

Directie < *automatisch* >

Gemeente Amsterdam

Voordracht voor de Raadsvergadering van 7 juli 2021

Portefeuille: Ruimtelijke Ordening; Kunst en Cultuur, Monumenten en Erfgoed
Agendapunt: < *automatisch* >
Datum besluit: College van B en W 8 juni 2021

Onderwerp
Vaststellen van het Strategisch Masterplan voor het Universiteitskwartier

De gemeenteraad van Amsterdam besluit

1. tot vaststelling van het Strategisch Masterplan voor het Universiteitskwartier (SMP), met als belangrijkste elementen;
    - a) Een gezamenlijke visie van Universiteit van Amsterdam (UvA) en gemeente op hoe het gebied zich de komende jaren gaat ontwikkelen;
    - b) Het ruimtelijke faciliteren van de clustering van de UvA-faciliteiten van de faculteit der Geesteswetenschappen en een aantal centrale UvA-functies.
    - c) uitwerkingskaders voor aanpassingen aan 5 monumentale UvA-gebouwen BG3, BG5, Oudemanhuispoort, Gasthuiskerk en het Universiteitstheater;
    - d) uitwerkingskaders voor het in samenhang inrichten van de buitenruimtes in het gebied, deels in bezit van de UvA en deels openbare ruimte, waaronder het inrichten van het Binnengasthuisterrein als voetgangersgebied waar de fiets te gast is;
    - e) gezamenlijk geformuleerde opgaven op het gebied van logistiek, bereikbaarheid, duurzaamheid, beheer en leefbaarheid.

2. Kennis te nemen van de opbrengsten van het participatieproces dat van juni 2019 tot maart 2021 heeft plaatsgevonden, met als belangrijkste opbrengsten;
    - Een gezamenlijk opgesteld thematisch kader met concrete opgaven per thema. Leefbaarheid en Veiligheid is er op verzoek van bewoners aan toegevoegd;
    - Invloed bij het opstellen van de uitwerkingskaders van een aantal gebouwen, waaronder o.a. toevoegen van groen bij BG 5, invulling van de hof van de Gasthuiskerk, het creëren van een logistieke hub bij de Kloveniersburgwal om de rest van het gebied vrij van lawaaiige distributie te houden;
    - Onderlinge duidelijkheid over waar belangen van partijen overeenkwamen en verschilden, en hoe deze verschillende belangen zo goed mogelijk in het plan konden worden opgenomen. Belangrijkste onderwerp van gesprek is daarbij de transformatie van het gebouw BG3, waarvoor afgesproken is dat er een ontwerpprijsvraag gaat plaatsvinden met in de jury een vertegenwoordiging van de omwonenden.

3. Kennis te nemen van de Nota van Beantwoording (NvB) met daarin de beantwoording van de inspraakreacties op het concept Strategisch Masterplan Universiteitskwartier (SMP) dat gedurende de periode van 15 maart tot en met 26 april 2021 ter inspraak heeft gelegen,

- met daarin de volgende hoofdpunten:
  - Bezorgdheid over toekomstige openingstijden van de UvA-gebouwen;
  - kritiek op het voorstel voor vervangen van het ovale paviljoen door het realiseren van een nieuw gebouw verbonden met gebouw BG3;
  - kritiek op het afwaarderen van de fietsroute die nu door het BG-terrein loopt en het instellen van voetgangersgebied waarbij de fiets te gast is;
  - Bezorgdheid om drukte op een aantal plaatsen in het gebied;
  - het programma van de UvA is te omvangrijk;
  - Kritiek op de gemeente voor het samen met een tweede partij opstellen van een ruimtelijk planproduct en de daarbij gemaakte afwegingen.

- met daarin de volgende conclusies;
  - De inspraakreacties geven een goed beeld van de kritiek en conflicterende belangen bij de uitwerkingskaders in het SMP. De onderwerpen komen overeen met wat in het participatieproces aan de orde is gekomen. In de planvormingsfase zijn deze belangen en de ingewikkelde onderwerpen bediscussieerd en is men deelgenoot gemaakt van de afweging die hierbij gemaakt moet worden.
  - De Stadsdeelcommissie heeft zich in aanloop naar hun bespreking van het plan verdiept in het plan en gesproken met betrokken stakeholders uit de omgeving. Dit heeft geleid tot een duidelijk advies. In het advies staan een aantal inhoudelijke aanbevelingen en aanknopingspunten voor een zorgvuldig vervolgproces. De Stadsdeelcommissie heeft niet geadviseerd om onderdelen van het SMP aan te passen. In dit advies wordt aangegeven dat:
    - er extra aandacht aan de procesbegeleiding van het vervolgtraject moet komen gedurende de gehele periode van het veranderingsproces voor zowel planontwikkeling, het bouwproces als de beheersituatie;
    - bij de uitwerking van BG3 nadrukkelijk aandacht moet worden besteed aan zichtlijnen, sociale veiligheid van beide pleinen, en behoud van het open en lichte karakter gebied;
    - Samen met de bewoners moet gezocht worden naar verdere vergroening;
    - Bij afwaarderen fietsroute over BG-terrein (nu hoofdnet fiets), het belangrijk is dat wordt gezorgd voor een volwaardig en veilig alternatief voor deze belangrijke oost-west-fietsverbinding, bijvoorbeeld via Nieuwe Doelenstraat.

4 Kennis te nemen van het integraal overnemen van het stadsdeeladvies en het direct in gang zetten van de uitvoering hiervan, zoals in de NvB is opgenomen;
   - T.a.v. aandacht procesbegeleiding: uitvoeren van evaluatie met de Klankbordgroep van het participatieproces en het peilen van behoefte over hoe de betrokkenheid van de lokale stakeholders moet worden georganiseerd;
   - T.a.v. uitwerking BG3; direct na vaststelling van het SMP de voorbereidingen voor het ontwerptraject starten en daarbij de omwonenden te consulteren;
   - T.a.v. vergroening; opstarten gesprekken met de buurt over faciliteren van tijdelijke vergroeningsinitiatieven;
   - T.a.v. afwaardering fietsroute; starten met onderzoek naar een volwaardig en veilig alternatief voor fietsroute over BG-terrein.

5 Kennis te nemen van dekking van €1,75 mln. t/m 2025 in de Voorjaarsnota 2021 van de totale kosten ter hoogte van €2,75 mln. die gemoeid zijn met de herinrichtingsopgave verbonden aan het SMP tot 2030. De resterende €1 mln. wordt op de begroting opgevoerd nadat de fasering van de uitvoering in de periode 2025-2030 definitief is geworden.

Wettelijke grondslag

Gemeentewet, artikel 169: het college van burgemeester en wethouders en elk van zijn leden afzonderlijk zijn aan de Gemeenteraad verantwoording schuldig over het door het college gevoerde bestuur (lid 1); zij geven de raad alle inlichtingen die de raad voor de uitoefening van zijn taak nodig heeft (lid 2)

Bestuurlijke achtergrond

- De basis voor het Strategisch Masterplan voor het Universiteitskwartier is gelegd met een overeenkomst in 2018 tussen UvA en gemeente (Dagelijks Bestuur van stadsdeel Centrum) waarin afspraken zijn gemaakt over de herinrichting van de openbare ruimte van het Universiteitskwartier in samenhang met de toekomstige (her)ontwikkeling van de Universiteitsgebouwen, op basis van actieve betrokkenheid van de belanghebbenden.
- Hierna heeft gedurende 2019 en 2020 een door de gemeente gecoördineerd planvormingsproces plaatsgevonden waarbij de overige belanghebbenden in een intensief participatieproces zijn betrokken.
- Op 9 maart 2021 heeft B&W het concept SMP vrijgegeven voor inspraak.
- Op 8 juni 2021 heeft B&W ingestemd met de Nota van Beantwoording van de inspraakreacties en het voorleggen van het definitieve concept-SMP aan de gemeenteraad.
- Op 30 juni heeft behandeling in de gecombineerde raadscommissie RO/KBB plaatsgehad.

Onderbouwing besluit

Het Strategisch Masterplan (SMP) voor het Universiteitskwartier is tot stand gekomen op initiatief van en in samenwerking met de Universiteit van Amsterdam (UvA), met actieve betrokkenheid van de belanghebbenden in de buurt. Het plan bevat uitwerkingskaders voor ingrepen in monumentale gebouwen en de inrichting van de buitenruimtes. Ook zijn uitwerkingskaders opgenomen over o.a. beheer, duurzaamheidsmaatregelen en logistiek. Het initiatief hiervoor volgt uit het voornemen van de Universiteit om haar huisvesting te clusteren. In het Universiteitskwartier komt de Faculteit der Geesteswetenschappen (FGw), inclusief een aantal centrale voorzieningen. Deze plannen dragen bij aan de doelstellingen van het uitvoeringprogramma Aanpak Binnenstad (vastgesteld 15 december j.l.).

Onderstaande een toelichting bij de beslispunten:

Ad 1) Vaststelling van het Strategisch Masterplan voor het Universiteitskwartier (SMP) met als belangrijkste elementen;

a. Een gezamenlijke visie van UvA en gemeente op hoe het gebied zich de komende jaren gaat ontwikkelen;

Het SMP is de uitkomst van een in 2018 gestart planvormingsproces waarbij de UvA en gemeente gezamenlijk hebben gewerkt aan de volgende stap in de wordingsgeschiedenis van het gebied. De visie is opgebouwd uit een stedenbouwkundige

analyse, de programmatische wensen van de UvA, een cultuurhistorische onderbouwing, het reeds bestaande gemeentelijk beleid op het gebied van Aanpak Binnenstad, duurzaamheid, autoluw en bereikbaarheid en de belangen van de direct omwonenden. Belangrijke elementen uit de visie zijn:
- Het versterken van de bestaande hovenstructuur (ontsluiten) en het creëren van nieuwe hoven op BG-terrein en aan de Slijkstraat;
- Het verbeteren van de ruimtelijke structuur van het Binnengasthuisterrein door sloop van het huidige ovale paviljoen, het gezamenlijk met de UvA uitwerken van een ontwerpopgave voor een nieuw paviljoengebouw en daarmee samenhangende andere indeling van de openbare ruimte;
- Het versterken van het onderscheid tussen de binnen- en buitenwereld van het gebied door het uitwerken van drie nieuwe entrees tot het gebied;
- Het creëren van nieuwe looproutes door het gebied en gebouwen.

b. Het ruimtelijke faciliteren van de clustering van de UvA-faciliteiten van de faculteit der Geesteswetenschappen en een aantal centrale UvA-functies.

Met het SMP wordt de ruimtelijke vertaling gegeven aan de ambitie zoals in de overeenkomst van 2018 tussen UvA en gemeente is opgesteld.
Belangrijk element bij het faciliteren van de clustervorming is het zogenaamde laadvermogen van het gebied. De prognose is dat het aantal studenten en universiteitsmedewerkers dat aan het gebied verbonden is afneemt. Daartegenover staat dat met o.a. de Universiteitsbibliotheek en de –theater campusoverstijgende voorzieningen van de UvA aan het gebied worden toegevoegd. Per saldo is de prognose dat het gebied ongeveer net zoveel UvA-gerelateerde bezoeken krijgt als in de vorige periode dat het gebied volledig in gebruik was.
Als de beoogde bouwplannen van de UvA in lijn met de uitwerkingskaders uitgewerkt worden, vindt er als gevolg van het SMP geen verdichting plaats. De omvang van het vastgoed neemt weliswaar toe tot circa 50.000 m², echter is dit het gevolg van realisatie van de nieuwe UB (met het overkappen van het binnenhof, aanleg fietsenkelder en nieuwbouw op de hoek van de Nieuwe Doelenstraat en Binnengasthuisstraat), waarvan de planuitwerking en vergunningverlening plaatsvond ruim voor het opstellen van dit SMP.

In januari van dit jaar kondigde de UvA aan de financiële risico's van renovatie en nieuwbouw opnieuw te beoordelen. Aanleiding was onder andere het fors duurder worden van de Universiteitsbibliotheek. Ook bij het gebouw BG5 bleek ingrijpend funderingsherstel noodzakelijk te zijn. Dit heeft geleid tot een aantal besparingsmaatregelen en aanpassingen van de fasering van de projecten in het Universiteitskwartier. Hierover heeft afstemming met het gemeentebestuur plaatsgevonden. De maatregelen hebben geen gevolgen voor het gezamenlijke ambitieniveau van het SMP en de samenhang van de ruimtelijke ingrepen daarin. De UvA heeft hierover in juni middels een nieuwbericht gecommuniceerd. Een toelichtende memo is bij deze raadsvoordracht als bijlage toegevoegd.

c. Uitwerkingskaders voor aanpassingen aan 5 monumentale UvA-gebouwen BG3, BG5, Oudemanhuispoort, Gasthuiskerk en het Universiteitstheater;

Centraal bij het uitwerken van het SMP stond het inpassen van het Programma van Eisen van de UvA. Dit is gematched met de beschikbare gebouwen. Bij een 5-tal gebouwen heeft dit geleid tot geambieerde ingrepen in de gebouwen waarvoor uitwerkingskaders zijn geformuleerd:

- Voor het gebouw BG3 en het Binnengasthuisterrein behelst het

uitwerkingskader het verbeteren van de ruimtelijke structuur door sloop van het huidige ovale paviljoen, het gezamenlijk met de UvA en stakeholders in het gebied uitwerken van een ontwerpopgave (d.m.v. een prijsvraag) voor een nieuw paviljoengebouw en daarmee samenhangende andere indeling van de openbare ruimte. Er wordt hierbij tot een uitruil van gronden gekomen waarbij de m2 openbare ruimte in het gebied gelijk blijft;
- Voor het gebouw BG5 bevat het SMP de uitwerkingskaders voor het bouwen van een nieuw volume tussen de vleugels van de oudbouw in, op de plek waar het huidige atrium zich bevindt. Voor de zichtbaarheid van het rijksmonumentale oude bouwgedeelte zijn richtlijnen opgenomen;
- Voor het Oudemanhuispoortcomplex zijn uitwerkingskaders opgenomen voor het vervangen van een aantal gebouwdelen, grenzend aan de Slijkstraat van recentere datum en voor een nieuw, toegankelijk hof, die de toegang vormt tot een nieuwe noord-zuid-route door het universiteitscomplex;
- Voor de Gasthuiskerk zijn uitwerkingskaders opgenomen voor de verbouwing en renovatie van het gebouw en de inrichting en ontsluiting van het groene hof achter het gebouw. Het gebouw wordt onder handen genomen om de zichtbaarheid van het monumentale karakter, toegankelijkheid en bruikbaarheid te verbeteren;
- Voor het Universiteitstheater zijn uitwerkingskaders opgenomen voor het versterken van de relatie met het water en de bereikbaarheid van het gebouw. De UvA wil in de toekomst nader bouwhistorisch onderzoek doen en een ontwerpstudie laten uitvoeren voor uitbreiding van het programma, in de vorm van een optopping of het benutten van de ruimte tussen voor- en achterbouw.

De ontwerpen voor de ingrepen in de gebouwen worden binnen de uitwerkingskaders uitgewerkt. Hierna worden de aanvragen voor de benodigde omgevingsvergunningen getoetst aan de vigerende bestemmingsplannen en de geldende toetsingskaders, zoals de Welstandsnota.

Bijlagen bij het SMP zijn 5 illustratieve weergaven van de uitwerkingskaders opgesteld door het bureau West8 in opdracht van UvA. Hierin worden de door de UvA gewenste uitwerkingsrichtingen van de gebouwen weergegeven.

Dilemma's tijdens planvorming, hoe opgelost

- Bij aanvang van de planvorming had de UvA de verdeling van het programma over de gebouwen al vanuit de eigen interne gemeenschap grotendeels vormgegeven en daardoor was er op dat gebied niet veel bewegingsruimte in de planvorming meer voor gemeente en UvA. De verdeling van het programma leidde tot een aantal geambieerde ingrepen in gebouwen die ingewikkeld waren (en mogelijk met een andere verdeling van het programma voorkomen hadden kunnen worden). De door de UvA voorgestelde ingrepen in de gebouwen stonden een paar keer op gespannen voet met de monumentale belangen en stedenbouwkundige inzichten van de gemeente.
- Een cultuurhistorische onderbouwing van de visie in het SMP en bij de ingrepen in de gebouwen werd gemist door de SIRK, MenA en de RCE (Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed). Deze is vervolgens door UvA opgesteld, waarna partijen hebben geadviseerd aan het stadsbestuur.
- Bij BG3 is de sloop van het ovale paviljoen als onderdeel van het rijksmonument naar de mening van de RCE en M&A nog niet afdoende onderbouwd om zonder meer akkoord te gaan. RCE begrijpt de ambitie maar de uitwerking van de ontwerpopgave is bepalend of zij positief kunnen adviseren. Hiervoor zal in het

vervolgtraject een uitgebreide procedure gevolgd moeten worden.

- Bij BG5 was het voorstel voor het nieuwbouwvolume tussen zijvleugels lang niet akkoord wegens onvoldoende verbetering van monumentale waardes van het rijksmonumentale gebouw. Een aparte SIRK-bespreking bood oplossing; hierin zijn richtlijnen voor de omvang van het nieuwbouwvolume meegegeven. UvA acht deze werkbaar.
- Bij de OMHP was er verschil van inzicht in de monumentale waarde van de bebouwing aan de Slijkstraat. Deze bouwdelen maken onderdeel uit van complex en vallen onder rijksmonumentale bescherming. UvA ging er lange tijd van uit dat deze bouwdelen indifferent waren en vervangen konden worden. Onderlinge afstemming heeft er toe geleid dat een nadere studie naar de inpasbaarheid van de monumentale waarden door UvA wordt uitgevoerd. Op basis van deze studie en de adviezen hierop van Monumenten & Archeologie en de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed kan besluitvorming plaatsvinden, of en zo ja welke bouwdelen vervangen kunnen worden.

De dilemma's die volgden uit het betrekken van de stakeholders uit de directe omgeving en hoe daarmee is omgegaan, staan beschreven onder beslispunt 3.

d. Uitwerkingskaders voor het in samenhang inrichten van de buitenruimtes in het gebied, deels in bezit van de UvA en deels openbare ruimte, waaronder het inrichten van het Binnengasthuisterrein als voetgangersgebied waar de fiets te gast is;

In het gebied is het eigendom van de buitenruimtes versnipperd. In het SMP worden de uitwerkingskaders weergegeven om deze in samenhang in te richten. Doelstelling is daarnaast daar waar dat qua veiligheid en beheer kan, ook de hekken weg te halen en buitenruimtes zoveel mogelijk open te stellen. Dit moet in nauwe samenspraak met de omwonenden gebeuren. In het geval van herinrichting gelden voor alle straten de Puccini-principes en –materialen. Ook zullen de richtlijnen van het Programma Autoluw hier bij worden betrokken.

De UvA zal veel fietsverkeer aantrekken. Doelstelling is een zoveel mogelijk fietsvrij maaiveld. Hiervoor zal intensieve begeleiding nodig zijn. Onderdeel van de uitwerkingskaders is de inzet van fietscoaches door de UvA. Ook onderdeel van de uitwerkingskaders zijn 2 grote ondergrondse fietsenkelders; onder de nieuwe Universiteitsbibliotheek en onder de nieuwbouw van het Oudemanhuispoortcomplex aan de Slijkstraat. De ingangen van de Fietsenkelders zijn gesitueerd aan de randen van het gebied. De 2 kelders zorgen ervoor dat de UvA de benodigde capaciteit van 2.400 fietsparkeerplekken realiseert die nodig zijn om al het UvA-gerelateerde fietsparkeren te accommoderen.

Het Binnengasthuisterrein zal worden ingericht als voetgangersgebied waarbij de fiets te gast is. Nu lopen er nog rijbanen over het terrein en maakt de route Staalstraat-Vendelstraat-Binnengasthuisstraat-Grimburgwal onderdeel uit van het Hoofdnet Fiets. Gezien het verwachte aantal loopbewegingen in het gebied, de inzet tot stedenbouwkundige structuurverbetering op het Binnengasthuisterrein en de beleidsinzet om het fietsverkeer zoveel mogelijk over de grote primaire routes (Plusnet Fiets) door het centrum te geleiden, is het uitwerkingskader het doorgaande fietsverkeer uit het gebied te halen. Er is een goed alternatief voor handen via de Nieuwe Doelenstraat en Rokin.

e. Gezamenlijk geformuleerde opgaven op het gebied van logistiek,

bereikbaarheid, duurzaamheid, beheer en leefbaarheid.

De belangrijkste opgaven zijn:
Op gebied van logistiek en bereikbaarheid
- het inzetten op het realiseren van laad&los-plekken aan de waterkant t.b.v. vervoer over water;
- Het inzetten van logistieke hubs waarna distributie in het UK d.m.v. kleinere modaliteiten plaatsvindt;
- Het invoeren van eenduidige venstertijden voor gemotoriseerd verkeer in relatie tot de momenten met piekdrukte van de UvA;
- Buiten venstertijden primaat geven aan de voetganger en de fietser;
- Het SMP en de reeds lopende bouw van de UB hebben ook aanleiding gegeven voor nauwe afstemming tussen UvA en team Bruggen &Kademuren over de bouwlogistiek als gevolg van de te verwachten bouwwerkzaamheden van de UvA aan haar gebouwen gecombineerd met de werkzaamheden aan de kades en bruggen; Eén van de resultaten hiervan is dat de nieuwe aannemer van de UB 95% van zijn transport over water gaat uitvoeren.
- idem gaf de calamiteit aan de kade bij de Grimburgwal aanleiding voor nauwe afstemming tussen gemeente en UvA over de vernieuwing van haar eigen kades in het gebied;

Op gebied van duurzaamheid zetten UvA en gemeente in op een gebiedsgerichte aanpak van de energietransitie van het gebied. Dit houdt in dat op gebiedsniveau naar oplossingen wordt gekeken, waarbij de transitie op een gecoördineerde manier plaatsvindt en er mogelijkheden zijn dat alle vastgoedeigenaren en –gebruikers deel kunnen nemen aan dit proces. Afgesproken is dat een fasering wordt aangebracht waarin de verschillende delen van het Universiteitskwartier de energietransitie zullen ondergaan. Dit biedt de mogelijkheid om de energievoorziening van de UvA-gebouwen binnen de voor de UvA relevante planning realiseren, met de mogelijkheid voor andere stakeholders in het gebied om ook gebruik te maken van de hiervoor aan te wenden duurzame energiebronnen;

Op het gebied van beheer en leefbaarheid is de afspraak dat UvA, Gemeente, de Key, ondernemers en bewoners in het gebied een beheerovereenkomst opstellen, waarin het niveau van beheer en wie welke ruimtes beheert een plek krijgen, naast afspraken over het openen en sluiten van de hekken, inzet fietscoaches en een centraal meldpunt.

Ad 2) Kennis te nemen van de opbrengsten van het participatieproces dat van juni 2019 tot maart 2021 heeft plaatsgevonden;

Tijdens het planvormingstraject heeft een intensief participatieproces plaatsgevonden onder leiding van een externe begeleider. Het verslag inclusief bevindingen van de externe begeleider is als bijlage toegevoegd.

Bij het maken van het SMP zijn bewoners en ondernemers in de buurt, studenten, medewerkers van de Universiteit van Amsterdam en andere belangstellenden intensief betrokken om hun belangen kenbaar te maken. De bewonersvereniging Vereniging Openbaar en Leefbaar BG-terrein (VOLBG) heeft zich hierin zeer actief opgesteld. Deze buurtvereniging is kritisch over de clustering van de UvA op en rond het Binnengasthuisterrein. In het verleden heeft deze vereniging samen met een aantal erfgoedpartijen zich met wisselend succes verzet tegen de sloop-nieuwbouwplannen voor de UB.

De betrokkenheid van de belanghebbenden bij het opstellen van het SMP heeft waardevolle inzichten en informatie opgeleverd. Bij de start van dit traject voor opstellen

van het SMP in 2018 zijn door de UvA een aantal bijeenkomsten gehouden onder leiding van landschapsbureau West 8, met de academische gemeenschap en een viertal met de buurt, om de eerste analyses en een conceptplan te delen. Hierbij zijn knelpunten, ideeën en wensen opgehaald. Met de academische gemeenschap zijn stappen gezet om het programma voor gebouwen nader te specificeren.

In 2019 heeft de gemeente het trekkerschap overgenomen in het participatieproces. Dit traject heeft plaatsgevonden onder externe en onafhankelijke begeleiding. Er is begonnen het make van procesafspraken en een duidelijke rolverdeling. Vervolgens zijn verkennende gesprekken gevoerd om te vernemen hoe iedereen tegen het gebied en de toekomst ervan aankijkt. De uitkomsten hebben een plek gekregen in zes centrale thema's voor het Universiteitskwartier. Deze zijn vervolgens gezamenlijk uitgewerkt in uitgangspunten voor de planontwikkeling. Bewoners hebben daarbij het thema Leefbaarheid en Veiligheid toegevoegd.
Dankzij de bewoners is het SMP een integraal plan geworden. Vanuit de UvA lag de focus aanvankelijk meer op de bouwkundige aspecten. Door de buurt is het een plan over leefbaarheid, veiligheid, duurzaamheid, toegankelijkheid, bereikbaarheid, monumentaliteit en identiteit geworden.
Deze uitwerking is gebeurd in tien openbare meet-ups, in 1-op-1-gesprekken en met een online enquête. De gezamenlijke uitgangspunten hebben geholpen om focus te krijgen op de prioriteiten in het gebied en het masterplan. Hierbij waren de betrokken partijen het lang niet altijd eens, maar duidelijk werd wel dat de thema's een goed handvat bieden om het gesprek op strategisch niveau te voeren.

Naarmate de voorstellen concreter werden, scherpten de vragen en standpunten van participanten aan. Hiermee werden ook de overeenkomsten en verschillen van mening duidelijker. De onderwerpen waarop er verschillen van mening bestonden tijdens de planvormingsfase komen kwamen ook terug in inspraakreacties.

Minder prominent komen in de inspraak de onderwerpen naar voren waarbij men elkaar in de participatie bij de planvormingsfase wel goed kon vinden:

- De restauratieve monumentale aanpak van het gebied en haar gebouwen;
- Het versterken van de aanwezige historische structuur van gebied en deze aan te vullen met nieuwe poorten;
- Het ontwerpvoorstel voor de Oudemanhuispoort met een nieuwe ondergronds fietsenkelder;
- Het naar de randen verplaatsen van een aantal UvA-horecafuncties met een avond-/nachtfunctie;
- Het in samenhang inrichten van de verschillende buitenruimtes van UvA en Gemeente Amsterdam;
- Het aanbrengen van onderscheid qua inrichting in levendige en ingetogen buitenruimtes;
- Het autoluw maken van het gebied en omliggende grachten;
- Het minimaliseren van fietsparkeren op maaiveld;
- Het zoveel mogelijk ruimte maken voor vervoer over water;
- Het vergroenen van het gebied;

De opbrengsten van de participatie in het SMP zijn:

- Een integrale thematische uitwerking van het SMP. Dankzij de omwonenden is het SMP een integraal plan geworden over leefbaarheid, veiligheid, duurzaamheid, toegankelijkheid, bereikbaarheid, monumentaliteit en

identiteit.

Dit heeft geleid tot concrete opgaven bij de uitwerking van het thema's, zoals o.a.

- nadruk op onderscheid tussen levendige en rustige buitenruimtes,
- aandacht voor inpassing van loopstromen,
- de nadruk op voldoende laadvermogen in het gebied in de vorm van toegankelijke buitenruimtes
- ondersteuning van zelfbeheer,
- gebiedsgerichte aanpak van de duurzaamheidsambitie;
- het in de nabije toekomst opstellen van een beheerovereenkomst tussen UvA, gemeente en omwonenden
- inzetten op verbetering in het hier en nu op het gebied van veiligheid, beheer en vergroening

Ook bij de uitwerkingskaders van de gebouwen hebben de participanten de nodige invloed gehad, o.a. :

- een inrichting van het toekomstige Gasthuishof in 2 zones, een rustige luwe kant en een levendige kant;
- Het zo klein mogelijk houden van de nieuwbouw tussen de vleugels bij gebouw BG5 en het toevoegen van groen in de resterende ruimte;
- Het pleiten voor het realiseren van een nieuw toegankelijk hof aan de Slijkstraat met toegang tot het Oudemanhuispoortcomplex;
- Het afzien van een koffieuitgifte-punt in het Vendelhof bij de toegang tot het Oudemanhuispoortcomplex.

Op de valreep van de afronding van het planvormingstraject heeft bewonersvereniging VOLBG een eigen plan voor het Binnengasthuisterrein gemaakt. Dit plan is toegelicht door VOLBG aan het projectteam. Vervolgens hebben UvA en gemeente tijdens een vervolgbijeenkomst ieder een reactie gegeven. Als afsluiting van het participatietraject is een previewbijeenkomst georganiseerd voor alle betrokken stakeholders op 4 maart waarin ruimte in het programma was ingeruimd voor VOL-BG om hun plan te presenteren zodat het kon worden betrokken in de presentatie en het gesprek tijdens bijeenkomst.

Een verslag van het participatieproces, inclusief de bevindingen van de externe begeleider, is opgenomen als bijlage bij deze raadsvoordracht.

Ad 3) Kennis te nemen van de Nota van Beantwoording (NvB) met daarin de beantwoording van de inspraakreacties op het concept Strategisch Masterplan Universiteitskwartier (SMP) dat gedurende de periode van 15 maart tot en met 26 april 2021 ter inspraak heeft gelegen.

Het concept SMP heeft ter inzage gelegen van 15 maart 2021 t/m 26 april. Gedurende deze periode zijn 42 inspraakreacties ingediend.
Er heeft 1 online inspraakbijeenkomst plaatsgevonden op 30 maart 2021.

Hoofdlijnen van de inspraak en de beantwoording daarbij:

- De meeste reacties gaan over de uitwerkingskaders voor het gebouw BG3, over het voorstel voor het realiseren van een nieuw gebouw en het verwijderen van het ovale paviljoen. De erfgoedpartijen zijn eensgezind in hun kritiek. Ook een aantal omwonenden zijn hier tegen. Bij dit onderwerp komt veel samen: sloop/nieuwbouw, verandering van de ruimtelijke structuur, monumentale waarden, cultuurhistorische bouwgeschiedenis, het realiseren van 2 hoven in

plaats van 1 grote ruimte, het afwaarderen van de fietsroute, veiligheidsbeleving, bezorgdheid om te grote drukte en de programmatische wensen van de UvA;
Hoofdlijn van de beantwoording:
Er bestaat begrip voor de zorgen, gemeente is van mening dat het uitwerken van de nieuwe verbeterde stedenbouwkundige opzet van het gebouw en de omliggende ruimten kan opwegen tegen de architectonische betekenis van het paviljoen en de veranderingen voor de direct aanwonenden die de uitvoering van deze plannen kunnen betekenen. Een ontwerpvoorstel dient als onderbouwing voor de sloop van het huidige paviljoen. Als die onderbouwing onvoldoende is wordt er geen toestemming voor sloop gegeven. Afgesproken is dat er een ontwerpprijsvraag gaat plaatsvinden met in de jury een vertegenwoordiging van de omwonenden.

- De toekomstige openingstijden van de UvA-gebouwen. Men is beducht voor lang openblijvende universiteitsfuncties.
  Hoofdlijn van de beantwoording:
  Als reactie op de inspraakreacties heeft de UvA echter aangegeven dat 24/7 opening van de UB niet in lijn is met het huidige beleid van de UvA. UvA en gemeente willen dat de openingstijden onderdeel uitmaken van de op te stellen beheerovereenkomst tussen bewoners, uva en gemeente, zoals in het SMP is opgenomen;
- Het afwaarderen van de fietsroute die nu door het BG-terrein loopt; het instellen van voetgangersgebied waarbij de fiets te gast is, zien indieners nog niet voor zich;
  Hoofdlijn van de beantwoording:
  Doel is bij het Binnengasthuisterrein het creëren van een binnengebied met verblijfskwaliteit zonder scheiding van verkeersstromen. De manier om dat te bereiken is het inrichten als voetgangersgebied, waarbij de fiets te gast is.
  Bij behoud van de fietsroute is het aantal doorgaande fietsers groter. Er zullen minder fietsers het gebied doorkruisen doordat de grote fietsparkeervoorzieningen aan de randen van het gebied en ondergronds zijn gesitueerd.
- Vergroening, er worden veel vraagtekens geplaatst bij het realiteitsgehalte van de plannen hiertoe in het SMP;
  Hoofdlijn van de beantwoording:
  Een aantal plekken in het gebied worden vergroend, waaronder het nieuw te realiseren hof tussen BG3 en het appartementengebouw aan het BG-plein. Dit wordt groen ingericht- in samenspraak met de bewoners. Het SMP heeft als doelstelling om veel groen in kwalitatieve zin tot stand te brengen. De gemeente wil hier –ook in de huidige tijdelijke situatie- al mee beginnen in saenwerking me de bewoners.
- De clustering van het UvA-programma in het gebied is te massaal, het programma is te groot en te dominant;
  Hoofdlijn van de beantwoording:
  Het aantal m² vastgoed van de UvA wordt niet uitgebreid, m.u.v. de reeds geplande nieuwbouw bij de UB op het oude parkeerterrein. De prognose van het aantal gebruikers/bezoekers t.o.v. de oude situatie is dat dit niet toeneemt. Het bewaken van de balans in het gebied blijft evenwel een opdracht voor alle partijen;

- Kritiek op de gemeente voor het samen met een tweede partij opstellen van een ruimtelijk planproduct en de daarbij gemaakte afwegingen.
  Hoofdlijn van de beantwoording:
  Het SMP is gemeentelijk plan, dat met inbreng en afstemming met initiator UvA is opgesteld. De gemeente heeft het traject begeleid teneinde in de besluitvorming de autonome integrale belangenafweging te kunnen maken.

In de nota worden antwoorden gegeven op de punten van kritiek uit de inspraakreacties. Niet alle reacties waren negatief. Een aantal reacties waren positief en beginnen met complimenten om daarna toe te spitsen op onderdelen waar men bezorgd over is.

Conclusies:

- De inspraakreacties geven een goed beeld van de kritiek en conflicterende belangen bij de uitwerkingskaders in het SMP. De onderwerpen komen overeen met wat in het participatieproces aan de orde is gekomen. In de planvormingsfase zijn deze belangen en de ingewikkelde onderwerpen bediscussieerd en is men deelgenoot gemaakt van de afweging die hierbij gemaakt moet worden.
- De Stadsdeelcommissie heeft zich in aanloop naar hun bespreking van het plan verdiept in het plan en gesproken met betrokken stakeholders uit de omgeving. Dit heeft geleid tot een duidelijk advies. In het advies staan een aantal inhoudelijke aanbevelingen en aanknopingspunten voor een zorgvuldig vervolgproces. De Stadsdeelcommissie heeft niet geadviseerd om onderdelen van het SMP aan te passen. Het advies van de stadsdeelcommissie (dat onderdeel uitmaakt van de NvB) wordt integraal overgenomen. In dit advies wordt aangegeven dat:
  - er extra aandacht aan de procesbegeleiding van het vervolgtraject moet komen gedurende de gehele periode van het veranderingsproces voor zowel planontwikkeling, het bouwproces als de beheersituatie;
  - bij de uitwerking van BG3 nadrukkelijk aandacht moet worden besteed aan zichtlijnen, sociale veiligheid van beide pleinen, en behoud van het open en lichte karakter gebied;
  - Samen met de bewoners moet gezocht worden naar verdere vergroening;
  - Bij afwaarderen fietsroute over BG-terrein (nu hoofdnet fiets), het belangrijk is dat wordt gezorgd voor een volwaardig en veilig alternatief voor deze belangrijke oost-west-fietsverbinding, bijvoorbeeld via Nieuwe Doelenstraat.

Ad 4) Kennis te nemen van het integraal overnemen van het stadsdeeladvies en het direct in gang zetten van de uitvoering hiervan, zoals in de NvB is opgenomen;

- T.a.v. aandacht procesbegeleiding: uitvoeren van evaluatie met de Klankbordgroep van het participatieproces en het peilen van behoefte over hoe de betrokkenheid van de lokale stakeholders moet worden georganiseerd;
- T.a.v. uitwerking BG3; direct na vaststelling van het SMP de voorbereidingen voor het ontwerptraject starten en daarbij de omwonenden te consulteren;
- T.a.v. vergroening; opstarten gesprekken met de buurt over faciliteren van tijdelijke vergroeningsinitiatieven;
- T.a.v. afwaardering fietsroute; starten met onderzoek naar realiseren van alternatief voor fietsroute over BG-terrein.

Nadere toelichting is te vinden in de Nota van Beantwoording onder '2.4 Advisering

Stadsdeelcommissie Centrum en wijze van uitvoering van advies'

Ad 5) Kennis te nemen van dekking van €1,75 mln. t/m 2025 in de Voorjaarsnota 2021 van de totale kosten ter hoogte van €2,75 mln. die gemoeid zijn met de herinrichtingsopgave verbonden aan het SMP tot 2030. De resterende €1 mln. wordt op de begroting opgevoerd nadat de fasering van de uitvoering in de periode 2025-2030 definitief is geworden.

Het SMP is qua inhoud en financiële consequenties vergelijkbaar met een PBI fase 2-besluit, het is vergelijkbaar met een Nota van Uitgangspunten, waarbij de geraamde kosten niet onomkeerbaar zijn.
De kosten verbonden met de herinrichting van de openbare ruimte in het plangebied zoals opgenomen in het SMP zijn geraamd op €2,75 mio. De VJN heeft een horizon tot 2025. De uitvoering van het SMP duurt tot +- 2030. De fasering van de werkzaamheden wordt nog nader afgestemd tussen UvA en gemeente. De VJN 2021 voorziet in dekking van €1,75 mln. De resterende €1 mln. wordt op de begroting opgevoerd nadat de fasering van de uitvoering in de periode 2025-2030 definitief is geworden. Er wordt pas overgegaan tot uitvoering als resterende 1 mln. dekking definitief is.
Besluitvorming over de VJN vindt plaats in de gemeenteraadsvergadering in juli aanstaande, voorafgaand aan de vaststelling van het definitieve SMP.

Financiële onderbouwing

Financiële onderbouwing: Ja

Investeringsvoorstel

Tabel: Basisgegevens investering

Investeringssom	€
Rentepercentage	%
Afschrijvingstermijn (jaar)	
Kapitaallasten	€
Aanvang kapitaallasten	
MIP nummer	

Tabel: Financiële consequenties van de beslispunten

BATEN						
	Product	I/S	Jaar T	Jaar T+1	Jaar T+2	Jaar T+3
SMF		I		€50.000,00	€100.000,00	€1.600.000,00
Totaal				€50.000,00	€100.000,00	€1.600.000,00

LASTEN						
	Product	I/S	Jaar T	Jaar T+1	Jaar T+2	Jaar T+3
Programma Verkeer, Vervoer en Parkeren	<nr.>	I		€50.000,00	€100.000,00	€1.600.000,00
Totaal				€50.000,00	€100.000,00	€1.600.000,00

I=Incidenteel
S=Structureel

Consequenties gedekt? Het SMP is qua inhoud en financiële consequenties vergelijkbaar met een PBI fase 2-besluit, het is vergelijkbaar met een Nota van Uitgangspunten, waarbij de geraamde kosten niet onomkeerbaar zijn.

Overige toelichting:
De kosten verbonden met de herinrichting van de openbare ruimte in het plangebied zoals opgenomen in het SMP zijn geraamd op €2,75 mio. De VJN heeft een horizon tot 2025. De uitvoering van het SMP duurt tot +- 2030. De fasering van de werkzaamheden wordt nog nader afgestemd tussen UvA en gemeente. De VJN 2021 voorziet in dekking van €1,75 mln. De resterende €1 mln. wordt op de begroting opgevoerd nadat de fasering van de uitvoering in de periode 2025-2030 definitief is geworden. Er wordt pas overgegaan tot uitvoering als resterende 1 mln. dekking definitief is.
Besluitvorming over de VJN vindt plaats in de gemeenteraadsvergadering in juli aanstaande, voorafgaand aan de vaststelling van het definitieve SMP.

In de overeenkomst uit 2018 met de UvA is vastgelegd dat de gemeente verantwoordelijk is voor eigen rekening en risico voor het ontwerp en de aanleg van de openbare ruimte in eigendom van de gemeente en de daarmee verband houdende besluitvorming en het participatietraject.
Binnen het plangebied valt openbare ruimte waarvan de herinrichtingskosten al zijn opgenomen in de scope van het Programma Kades & Bruggen.
Voor de herinrichting van de openbare ruimte in het gebied dat *niet* in scope van PKB valt wordt een reservering gemaakt in het SMF. Het gaat om een bedrag van in totaal €2.750.000,- Het gaat hierbij om het Binnengasthuisterrein en de Slijkstraat. Deze middelen komen mits toegekend vanaf 2024 beschikbaar. Met de wethouder Verkeer en Vervoer is hierover apart afgestemd.

Het overige verkeersareaal wordt opnieuw ingericht volgend op de vernieuwing van de kades en bruggen. Deze investeringen vallen in de scope van PKB en worden via PKB gefinancierd. Voor deze straten geeft het SMP slechts de inrichtingsrichtlijnen weer.

Vanuit het stadsdeel zal gedurende de looptijd van de operatie regelmatig het overleg met de UvA moeten worden georganiseerd over uitwerkingen, ambities en vergunningen. De proceskosten die daar mee samenhangen komen voor rekening van het stadsdeel Centrum.

Risico

Als grootste risico is geïdentificeerd de uitvoeringsfasering: de koppeling van de start van de herinrichtingswerkzaamheden aan de oplevering van de UvA-gebouwen. Als de werkzaamheden aan de gebouwen uitlopen kan ook het maaiveld pas later ingericht worden. Aangezien het ontwerp, aanbesteding en wenstraceprocedures voor de herinrichtingen al geruime tijd vóór de start van de uitvoering moeten beginnen, zullen hierover goede afspraken met de UvA moeten worden gemaakt.
Een tweede risico op het vlak van de uitvoeringsfasering is de nauwe samenhang met de werkzaamheden aan de bruggen en kademuren in het gebied, die bepalend zijn voor de bereikbaarheid van het gebied voor bouwwerkzaamheden.
Beheersmaatregel is dat na het vaststellen van het SMP met de UvA hier procesafspraken over worden vastgelegd, al dan niet in een overeenkomst.

Conclusie:
Deze voordracht heeft na vaststelling in de gemeenteraad financiële consequenties van €1.750.000,- die in de VJN 2021 zijn opgenomen.

Geheimhouding
Niet van toepassing

Welke stukken treft u aan?

Registratienr.	**Naam**
< *automatisch* >	Strategisch Masterplan Universiteitskwartier
< *automatisch* >	5 illustratieve Uitwerkingskaders Gebouwen West8 iov UvA
	Nota van Beantwoording SMP Universiteitskwartier
	Verslag Participatie INBO
	Memo toelichting bij besparingsmaatregelen UvA
	Bekendmakingsbesluit

Behandelend ambtenaar (naam, telefoonnummer en e-mailadres)
Stadsdeel [redacted]